

Íróink világában

Eszéki Erzsébet: Kibeszéljük magunkat

Nem véletlenül került rá a „hivatalos” könyvheti jegyzékre *Eszéki Erzsébet* interjúkötetete, míg egyik-másik megszólaltatottja könyvének ott nem is jutott hely. Ugyanúgy fehér foltot tölt ki a nyolcvanas években (még) egyszerre élő — igen idős, illetve majdnem fiatal — írók *gondolkodásmódjának, művészi természetének és világfelfogásának* fölmutatásával, mint ahogy annak idején Bertha Bulcsu Jelenkor-beszélgetései; melyek utóbb e műfajnak mérceként szolgáló íróbemutató-trilógiává gyarapodtak.

A *Kibeszéljük magunkat* irodalomról faggatózó riportere — a rácsodálkozva kérdezőkkel vagy az aláfekvő rutiniékkal ellentétben — a szorgalmas felkészültségével, az éppen aktuális beszédanyag általánosítására törekvéssel, valamint a tiszteletadó, de mégis provokatív magatartásával

bír kovásza, egységesítő szerkesztője lenni a 35 író — főként próza- és drámaíró — megszólaltató kötetnek.

Lírikusokkal kevésbé volt szapora találkozás. Csóóri Sándor, **Eörsi István**, Mezei András mellett — s velük messzi nem csak a költészetről dialogizált — ezért sikerredtek különlegesen érdekessé a Juhász Ferencsel, Bella Istvánnal, Csorba Győzővel meg a fiatal Zalán Tiborral összehozott beszédalkalmi. Benűnek értő érdeklődőként lépett föl; de hozzájuk alulnézetből közelített. Ennek köszönhető, hogy kényes, még betegségükre, elesettségükre vonatkozó tudatkozására is válaszoltak, megrendítő őszinteséggel.

A többiek közül az idősebeiktől hál' istennek nemcsak — a művek szempontjából végül is másodlagos — irodalmi környezetükről, s az abban elfoglalt (méltó vagy méltatlan)

helyükről sikerült okos szavakat, egyszerű-bölcs megállapításokat, létezői és alkotói vallomásokat előcsalni — olykor amolyan vasütögető rámenősséggel, s némi konfidenciával kicsikarnia.

A kötetről — sajnos — nem lehet elmondani, hogy legalább reprezentatív arányaiban a mostani magyar könyvtermés létrehozóinak teljes tüköre. Kísérletező-ezoterikus vagy kifejezetten nagyközönségnek dolgozó szerző például nincs benne. Pedig mindkét irányzat képviseltetése (már a napilapban is) — ezzel a felkészült aktivitással elővezetve — tanulságos és kor- (vagy kór-?) karakterizáló lenne. Nekem kimaradt egypár igen fajsúlyos ember is a kötetből — s nemcsak azok a határon túliak (Grendel Lajos, Bálint Tibor, Gion Nándor), kiket helyesen főlemlít az előszó.

Islai Zoltán